

Якщо **мегаподвиг-2** був колективним і полягав у створенні сім'ї індоєвропейських мов і відповідної культури в Трипіллі і з Великого Трипілля, то наступні два були індивідуальні. Заратуштра з Синташти винайшов й успішно поширив першу універсальну монотеїстичну релігію (зороастризм), а В. Вернадський створив теорію еволюції людства, передбачив його проблеми і вказав шляхи порятунку від пандемій і колапсів. Чи буде перемога українців у війні-2022 визнана «**мегаподвигом-5**» — вирішить майбутнє. Ми ж закінчимо виклад попередженням про необхідність для України і світу швидкого розвитку ноонаук, успішного винайдення і використання ноотехнологій і ноопроцесів.

Використана література:

1. Korsak. K.V. (2015). 21st Century Noofuturology: Conditions for Saving the Homo Sapiens Sapiens Population. RELGA, 1(289). URL: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=4061&level1=main&level2=articles>. [in Russian] Appeal 26.11.2022
2. Shaw D. (2022). Telling Humanity's Story through DNA. Geneticist David Reich rewrites the ancient human past / Harvard Magazine, 124, 6, July-August (URL: <https://www.harvardmagazine.com/2022/07/feature-ancient-dna>) Appeal 26.11.2022
3. Vernadsky W. (1925). L'autotrophie de l'humanité // Revue générale des sciences. 1925. No. 17/18. Pp. 495–502 (URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k171004/f500.item.zoom>). Appeal 26.11.2022

DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-MKfpgoe-2022.45>

УДК 811.1/2:001

*Ляшенко Л. М.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ПРО ПЕРСПЕКТИВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ГУМАНІТАРНИХ НАУКАХ ТА НОВІ ФАКТИ НА КОРИСТЬ ХМАРНТЕГОВОГО МЕХАНІЗМУ ПОШИРЕННЯ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ

Наш текст містить нові результати критичного аналізу наукових фактів, що вміщені в провідне світове видання «Science» і стосуються даних генетичного секвенування решток представників народів Європи і Близького Сходу. Обмеженість обсягу примушує нас розпочати не з огляду всіх праць, що стосуються появи і поширення сім'ї індоєвропейських мов, а з наведення трьох рисунків, які містять багато інформації і дають змогу прискорити виклад. Рис. 1

містить працю 39 авторів «Масова міграція зі степів є джерелом індоєвропейських мов в Європі» (Haak, W. [...] Reich, D. 2015)

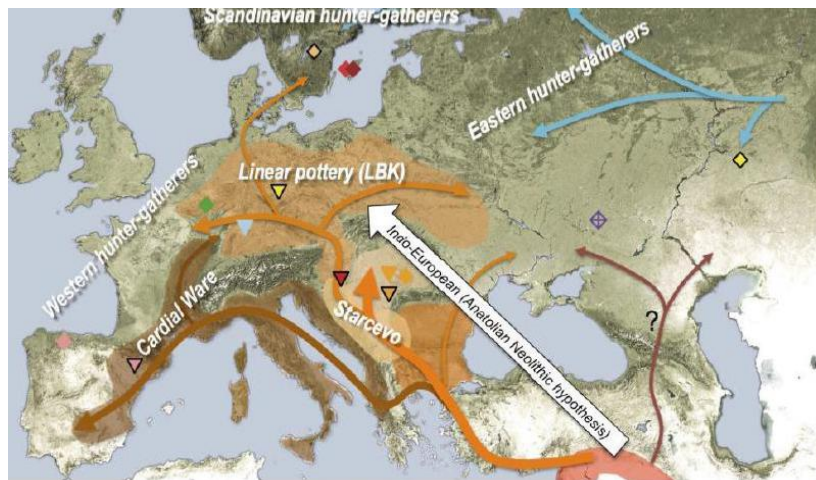

Рис. 1. Анатолійська гіпотеза виникнення і поширення індоєвропейських мов

П'ять провідних авторів з цієї групи вмістили у фрагменті з назвою «Додаткова інформація 11» своє бачення історії сім'ї індоєвропейських мов (СІЄМ), що редукується до чотирьох гіпотез: 1) «степова (**або курганна) гіпотеза», яка виводить СІЄМ від народів з Понтійсько-Каспійського степу (**Україна і Росія); 2) «анатолійська гіпотеза», яка передбачає, що СІЄМ перенесли перші фермери, які мігрували з Анатолії; 3) «балканська гіпотеза» є варіантом 2) і полягає в поширенні СІЄМ з пониззя Дунаю після «анатолійського зрушення»; 4) «гіпотеза Вірменського плато» є припущенням про розташування батьківщини пра-носіїв СІЄМ на південь від Кавказу й успішним перетином ними всіх хребтів, як вказано на рис. 1. Свою оцінку ймовірності цих гіпотез п'ять авторів висловили їх упорядкуванням, але узагальнили все сподіванням на те, що ріст генетичних та інших досліджень дадуть змогу пояснити появу СІЄМ.

Щодо способів поширення первинної ІЄМ та формування кінцевої сім'ї Д. Райх і чотири його співавтори були одностайні в тому, що найбільш вірогідним є повне завоювання (варіант — масова міграція), менш вірогідним — прихід на нові терени невеликої за чисельністю «еліти», чий могутній вплив примушує аборигенів «удосконалити» свою мову. Ми не помітили пропозицій аналізувати технологічний поступ і врахувати всі можливі мовні наслідки.

Найновіші три матеріали з теми «давні міграції і поширення мов» з використанням у десятки разів більшої кількості секвенувань, які здійснили 175 авторів (лідером є Д. Райх), вміщені в журнал SCIENCE (серпень 2022 р.,

том 377, № 6609). Вкажемо тільки останню з цих трьох (Lazaridis I. [...] Reich D. 2022с), що містить узагальнену схему міграцій, наведену на рис. 2.

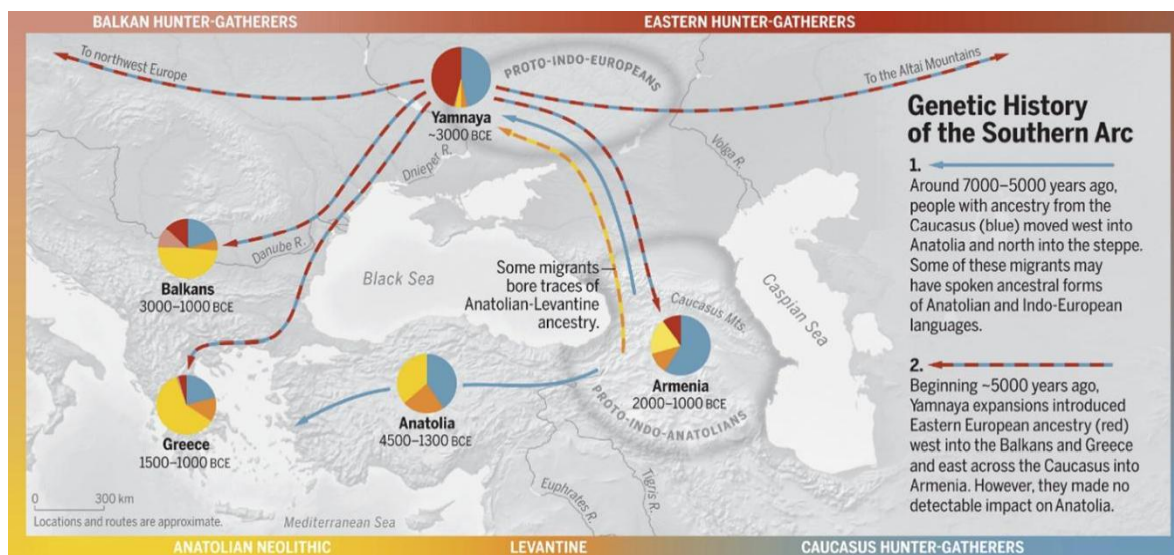

Рис. 2. Головні міграційні явища, що зробили внесок в «степову» теорію поширення індоєвропейських мов

Рис. 2 ми вважаємо достатньо чітким для отримання висновку, що його автори дуже пошанували 4-ту гіпотезу появи СІЄМ: головним витокком всього є Вірменське нагір'я, з якого навпростець йдуть міграції через всі хребти Кавказу в степову зону для «вирощування там поколінь ямників», які пізніше мігрують одразу в чотирьох напрямках (один з них — назад у Вірменію). Девід Райх своїм підписом затвердив вірогідність сотень секвенувань, але, схоже, вирішив не втручатися в рис. 2 — колективний присуд представників багатьох наук, серед яких найбільше було науковців вірменської національності.

Ми не маємо підстав для критики генетичних даних сотень вимірів, але не погоджуємося з історичною картиною міграцій на рис. 2. Для підвищення вагомості власних уявлень про тогочасні події, використаємо рис. 3, створений К. Корсаком на основі дуже великої кількості різних праць. На ньому немає ознак національного патріотизму, адже він побудований і постійно поліпшується через врахування всіх найважливіших археологічних досягнень. Найбільше в рис. 3 нам імпонує не переконливе доведення лідерської ролі в давніх подіях і появі СІЄМ носіїв українських і пра-європейських генів, а врахування витоків, розвитку і поширення технологій життєзабезпечення, які породжували нові слова (теги) і сприяли їх поширенню без завоювань та війн. Тому ми стали співавтором «*хмарнотегової теорії*» появи й успіху СІЄМ.

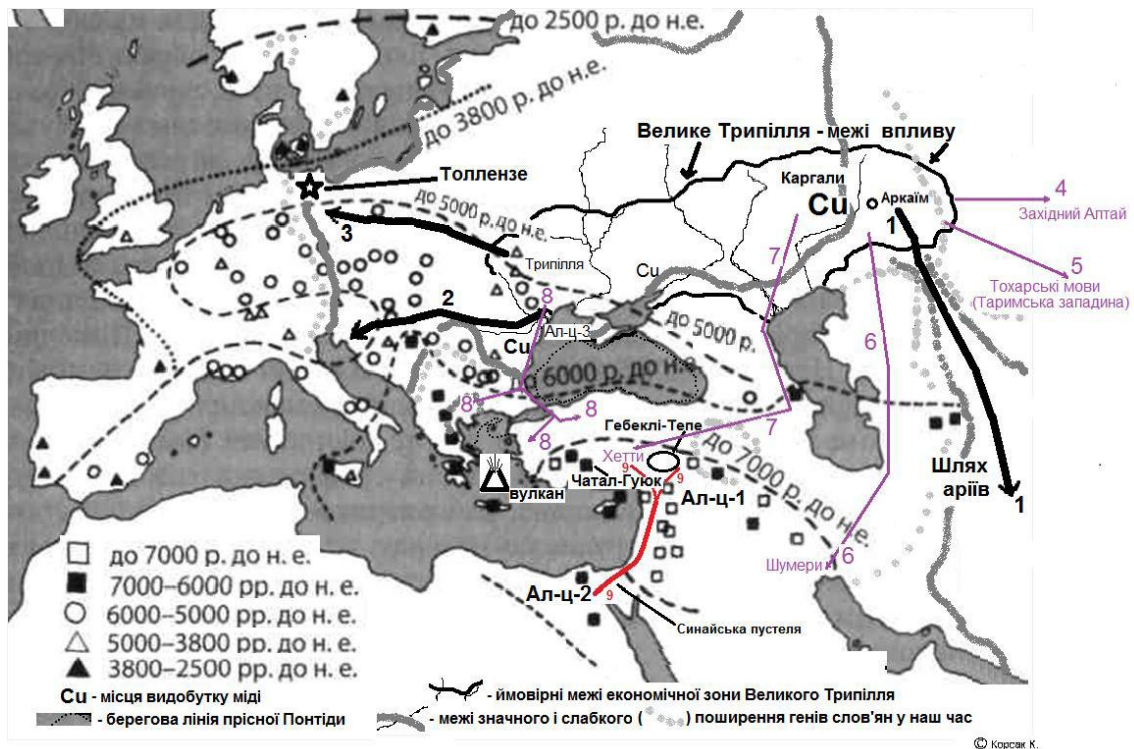

Рис. 3. Схема подій в інтервалі 50 — 4 тис. років тому за участі носіїв українських генів (створення і вплив Великого Трипілля та ін.)

Новітні археологічні розкопки та великі колективні аналізи віднайденого доводять, що у момент короткочасного зникнення Синайської пустелі наші пращури урятувалися від сильніших ворогів на Близькому Сході (лінія 9). На нових землях пращури в інтервалі 15 — 12 тис. років тому знайшли засоби для відвернення молоді від фауністичної поведінки (постійних бійок, війн і канібалізму) й переходу до гуманістичного архетипу (повне пояснення наведене у нових статтях К. Корсака і Ю. Корсака). Через винахід рільництва і дрібного скотарства вони досягли мети (у селищі Чатал-Гуюк та інших).

Та чимала «ідеальна зона» була оточена заздрісними ворогами, напади яких змусили пращурів емігрувати аж у Європу (рис. 3) разом з с/г-технологіями і гуманістичним архетипом. Цей архетип зберігся на чорноземах України, де поєднанням землеробів (по жіночій лінії) і мисливців-аріїв (по чоловічій лінії, які мали гаплогрупу R1a) виникла й розквітла ще одна ідеальна культура (Трипілля). На жаль, як це довів Д. Райх з колегами, на Заході наш архетип поступився атлантичному архетипу через зникнення генів «фермерів». Сіра смуга на рис. 3 — лінія поділу генів і архетипів Європи.

Наші пращури через довгу низку винаходів (одомашнення та удосконалення коня, винайдення коліс, розвиток металургії та ін.) створили вказану на рис. 3 величезну економічну зону «поділу праці», яку бажано називати «*Велике Трипілля (ВТ)*». Головні провали авторів обраних нами для

аналізу праць провідних науковців Заходу (й абсолютної більшості інших) зумовлені несприйняттям всього, що стосується наших пращурів і нас самих. Це можна легко пояснити політикою Російської імперії щодо українців, скерованою на тотальну ліквідацію будь-якої інформації про наше минуле.

Ми взяли участь у розвитку теорії К. Корсака про роль технологій у появі СІЄМ і впливах ВТ на всю Євразію (стріли 1-8 на рис. 3). Сотні років представники багатьох народів прибували до нас для запозичення надвисоких для тих часів технологій, які переносили до себе додому. За час повернення вони забували наші слова і вводили спотворення, що пропорційні довжині шляху (К. Корсак переконав нас на прикладі слова «береза»). Тому надалі ми приєдналися до теорії К. Корсака поширення елементів СІЄМ через запозичення «технологічних термінів» — тегів. Наша спільна назва — *«хмарнотегова теорія появи СІЄМ»*. Для розмежування з іншими вченнями ми вирішили в англійській мові піти на невелике «граматичне порушення» — замість «cloud tag theory in indo european linguistics» пропонуємо «cloudtag theory in indoeuropean linguistics». Перше в Інтернеті входить в мільйони матеріалів, а друге фігурує в наших публікаціях (Korsak K. & Lyashenko L., 2017 та ін.). Вкажемо, що українські спілки лінгвістів підтримали нас.

Разом з К. Корсаком ми можемо запропонувати максимально реальний варіант поширення мовного лексикону без участі малих чи великих груп впливових прибульців (еліти чи VIP). Новим прикладом цього є розквіт культури долини Інду, де досягнення Мохенджо-Даро зумовлені культурно-технологічним впливом Великого Трипілля. Купці з Півдня прибували в його гірничо-металургійні центри, вивчали технології й успішно спокушали райськими умовами невеликі групи молоді. Прибуття їх в долину Інду мали доволі швидким наслідком поширення «трипільських чоловічих генів». Тому ми дуже зраділи тому факту, що вже перше дешифрування генів мешканців Мохенджо-Даро засвідчило їх спорідненість не з найближчими західними сусідами з берегів Перської затоки, а з «надзвичайно віддаленими європейцями» (Price, M. 2019). Вкажемо й на те, що практично кожне нове археологічне відкриття доповнює рис. 3 доказами провідної участі наших генетичних пращурів у появі аграрного гуманізму, індоевропейського архетипу і всієї сім'ї індоевропейських мов.

Використана література:

1. Haak, Wolfgang; Lazaridis, Iosif; Patterson, Nick [...]Reich, David. (2015). Massive migration from the steppe is a source for Indo-European languages in Europe / bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/013433>; posted February 10, 2015.
2. Korsak, K., & Lyashenko, L. (2017). The hypothesis of the phenomenon of origin and distribution on the planet of the Indo-European family of languages. RELGA. — RELGA,

- 3(321) (Url: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=4921&level1=main&level2=articles>). [in Russian] Appeal 26-11-2022
3. Lazaridis I., Alpaslan-Roodenberg, Acar A., Açikkol, A, Anagnostis Agelarakis A., Aghikyan L., Davtian R., [...] Reich D. (2022c). The genetic history of the Southern Arc: A bridge between West Asia and Europe. *SCIENCE*. Vol 377. No. 6609, 26 Aug. 2022 (DOI: 10.1126/science.abin4247)
 4. Price, M. (2019) Genome of nearly 5000-year-old woman links modern Indians to ancient civilization. Posted in: *Archaeology, Asia/Pacific*. doi:10.1126/science.aaz4027 (URL: <https://www.sciencemag.org/news/2019/09/genome-nearly-5000-year-old-woman-links-modern-indians-ancient-civilization>) Appeal 26.11.2022.